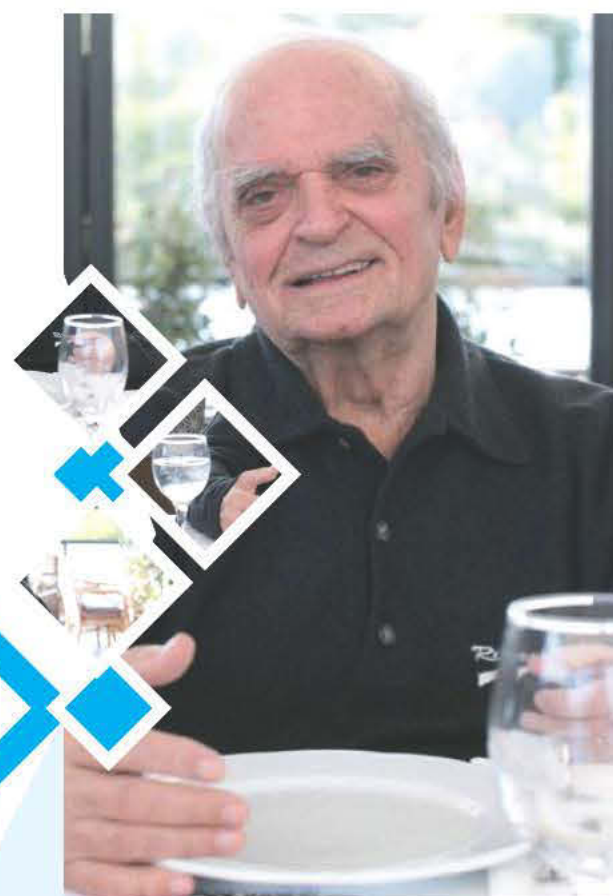

Στο ραδιόφωνο της ΕΡΤ είναι καιρό τώρα που ακούγεται η νεαρή μεσόφωνος Μπέττυ Χαρλαύτη, στο τραγούδι «Με το αίμα», του Μίκη Θεοδωράκη σε στίχους του Λευτέρη Παπαδόπουλου. Είναι μία από τις νέες ειδήσεις που αφορούν τον καταξιωμένο σικουρλό. Μία ακόμη είναι το αφιέρωμα προς τιμήν του, που προγραμματίστηκε για σήμερα στις 6 στον κινηματογράφο «Τριανόν», από τον Σύλλογο Αποφοίτων του Β' Γυμνασίου Αρρένων - Β' Γυμνασίου & Λυκείου Αθηνών, με τίτλο: «Ο Λευτέρης της Ελλάδας, το γειτονάκι μας». «Ποιος θα έρθει; Ο κόσμος βαριέται!» λέει ο Λευτέρης Παπαδόπουλος. Επειτα, όσο περνάει η ώρα και μιλά για το παλιό του σχολείο, βυθισμένος στην αναπαυτική του πολυθρόνα, μαλακώνει, αφηγηθεί με τρυφερότητα τα σκληρά εφηβικά του χρόνια, μιλά για το τραγούδι και τη δημοσιογραφία. Και τώρα; «Τώρα διαβάζω πολύ και βλέπω πολλή τηλεόραση, ποδόσφαιρο, έτσι περνάει η ώρα» λέει. Σε χαμηλούς τόνους, άλλοτε κεφάτος, άλλοτε συγκινημένος, θυμάται την παλιά του γειτονιά, προς στιγμινή μελαγχολεί, γίνεται εκρηκτικός σαν αναφέρεται στα χάλια της πολιτικής.

«Το σχολείο μου στην περιοχή της Αχαρνών ήταν το Β' Γυμνάσιο Αρρένων, Β' ΓΕΛ Αθηνών - Θεόδωρος Αγγελόπουλος, όπως ονομάστηκε μετά την πρόσφατη ανακαίνισή του. Ανάμεσα στους συμμαθητές μας ήταν ο Θόδωρος, ο Χρήστος Γιανναράς και ο Αλέκος Φασιανός. Όταν περνάω από την παλιά μου γειτονιά, νιώθω ένας περιπατητής ξένος. Αλλάξε. Κατοικείται κυρίως από πρόσφυγες και είναι μια γειτονιά μπουρδέλων. Η γειτονιά μου είναι η οδός Φωκαίας, η Φυλής, η Χέυδεν, η Αριστοτέλους. Αυτήν τραγούδησα και σπαράζω με τη σημερινή της εικόνα. Τότε οι παρέες ήταν πολύ στενές, γιατί σε εκείνη την περιοχή ήμασταν πολύ φτωχά παιδιά - ιδίως εγώ. Ο πατέρας μου τσαγκάρης, ο πατέρας του Αγγελόπουλου είχε ψιλικατζίδικο στην Αχαρνών.

«Ξέρεις τι δύναμη σου δίνει η επιβίωση;»

«Είχα σπουδαία μάνα»

Του Γιανναρά ήταν μεν βιομήχανος, αλλά ουσιαστικά κι αυτός υπέφερε, όλοι δυσκολεύονταν τότε. Η μητέρα του Φασιανού ήταν καθηγήτρια στο σχολείο και ο πατέρας του μουσικός. Ετσι κατάφερνε να επιβιώνει και μάλιστα συχνά τρώγαμε σπίτι του. Δεν κάναμε παρέα κολλητή. Ο Θόδωρος και ο Χρήστος ήταν θρησκευόμενοι. Εγώ, από την άλλη, ήμουν τελείως αντίθετος, και επιπλέον Αριστερός. Οι καθηγητές με έδειχναν με το δάχτυλο. Αγρια εποχή. Και για ένα πάμπωχο παιδί και καταφρονεμένο, δεν ήταν εύκολα. Ημουν ο γιος της καθαρίστριας, μα ήθελα να επιβιώσω. Να τους δείξω ότι ο γιος του τσαγκάρη και της καθαρίστριας θα τους άλλαζε τα φώτα. Ξέρεις τι δύναμη σου δίνει αυτό; Υπήρχε ένας γυμνασιάρχης που ήταν θεολόγος, εγώ είχα το κουσούρι ότι η μάνα μου ήταν υφισταμένη και της έδινε ένα πιάτο φαΐ. Νόμιζε ότι θα με κατασπαράξει. Ημουν τσογλάνι, δεν του πέρασε».

Με τη γνωστή του μαεστρία, ανατρέπει τη βαριά ατμόσφαιρα: «Ημουν κι ωραίο παιδί, τότε!» σπάει την ένταση. Ποτέ δεν φαντάστηκε τι θα ακολουθούσε: «Είχα σπουδαία μάνα η οποία ξενοδούλευε για να πάω στο γυμνάσιο κι έπειτα στο πανεπιστήμιο. Είναι το άγιο πρόσωπο της ζωής μου. Ηρωίδα, της χρωστάω όσα κατάφερα. Και στον πατέρα μου επίσης».

«Σκληρά χρόνια»

Πρόσφυγες και οι δύο, εκείνος από την Προύσσα της Μ. Ασίας, εκείνη από το Νοβοροσίσκ της Ρωσίας. Μια ολόκληρη γενιά που ο αγώνας για επιβίωση την έκανε δημιουργική. «Η περίοδος μετά τον πόλεμο ήταν φρικτή και χαρακτήριζε από τη ζούγκλα του αστικού πολιτισμού. Η εποχή που υπήρχαν τα πιστοποιητικά των κοινωνικών φρονημάτων, αυτή ήταν η ζούγκλα της Δεξιάς». Μπήκε στη Νομική. «Ηθελα να πάρω το πτυχίο, να το μοστράρω για να πιάσω δουλειά. Η δημοσιογραφία με πέταξε μπροστά». Μοιραία, η Νομική έμεινε πίσω. Χάραξε, όμως, μια μεγάλη καριέρα από το 1959 στα «Νέα»: ρεπόρτερ, υπεύθυνος ύλης, ελεύθερου ρεπορτάζ, αρχισυντάκτης, χρονογράφος. Και παράλληλα σικουρλόγος.

«Τότε ήταν σκληρά χρόνια, δεν είχες να φας ψωμί. Τώρα υπάρχει ανελευθερία άλλου είδους. Εχουμε μια κυβέρνηση που μονίμως αυτοσχεδιάζει. Δεν μπορώ να δεχθώ ότι ο Τσίπρας, ένα νέο παιδί, ανοίγει την αγκαλιά του σε διάφορους τυκάρπαστους. Εχω φωτογραφίες του που παίζει ποδόσφαιρο σε αλάνα, στο Πολύγυνο. Δεν τον γνωρίζω προσωπικά, αλλά η αλάνα σημαίνει πολλά... Τι άλλαξε; Επεισε εκατομμύρια Ελλήνων ότι είναι ο νέος Παπανδρέου. Αλλά εκείνος ήταν ηγέτης» λέει, και δεν σκάνει κουβέντα. Με τον Τσίπρα, πιστεύει, «την πάτησαν πολλοί». «Ο Μίκης Θεοδωράκης συμμάχησε στην αρχή, ο Μανώλης Γλέζος επίσης. Ενας ολόκληρος λαός. Θα περάσουμε βάσανα ώσπου να ξεκολλήσουμε. Είναι ανατριχιαστικό, αλλά εύχεται να βγει ο Μπτσουτάκης από τη στιγμή που υπάρχει ο Τσίπρας».

Η δεκαετία του '60 είναι ασφαλές πεδίο για συζήτηση. Μια εποχή πολιτικής αστάθειας αλλά και ελπίδας για κάτι καλύτερο, τότε που οι ποιητές, οι συνθέτες, το θέατρο, όρισαν την πολιτιστική άνοιξη του 20ού αιώνα. Το 1963, στα 28 του, ο Λευτέρης Παπαδόπουλος έγραψε την «Απονη ζωή», μίλησε για τη φτώχεια με υπερφάνεια, την ίδια εποχή που ο Στέλιος Καζαντζίδης τραγουδούσε για τη δυστυχία. «Ναι, αλλά ο Καζαντζίδης ήταν ο μεγαλύτερος τραγουδιστής που είχαμε ποτέ. Η φύση του ήταν τεράστια. Ο Μπιθικώτσης είχε την καθοδήγηση του Μίκη. Και όμως, ο Καζαντζίδης δεν τραγούδησε τον ύμνο της 21ης Απριλίου, ενώ ο Γρηγόρης τον είπε.

Του το ζήτησαν βέβαια, δεν το έκανε συνειδητά...».

Οι στίχοι του Λευτέρη Παπαδόπουλου έχουν αμεσότητα, λαϊκότητα, αλλά και ένα ισχυρό ποιητικό εκτόπισμα. «Επειδή αγαπούσα την ποίηση. Ομως, η μάνα μου, μου έμαθε να τραγουδάω με ειλικρίνεια και αξιοπρέπεια. Αυτά τα δύο με ατσάλωσαν». Στα χρόνια που ακολούθησαν έγραψε 1.200 τραγούδια. Συνεργάστηκε με τους Θεοδωράκη, Ξαρχάκο, Λοΐζο, Λεοντή, Μαρκόπουλο, Μούτση, Σπανό, Κουγιουμτζή, Καλδάρη, Πλέσσα, Χατζηνάσιο, Νικολόπουλο κ.ά., και από τραγουδιστές με τους Καζαντζίδη, Μπιθικώτση, Νταλάρα, Αλεξίου, Μοσχολιού, Μαρινέλλα, Πόλυ Πάνου, Στρ. Διονυσίου, Μπτσιά, Γαλάνη, Μπτροπάνο, Παπακωνσταντίνου κι ένα σωρό ακόμα.

«Έκανα και υποχωρήσεις στη δουλειά μου γιατί είχα υποχρεώσεις με συμφωνίες και συμβόλαια των εταιρειών. Δεν ήμουν 100% ο Λευτέρης της «Απονης ζωής». Ο Απόστολος Καλδάρης το είπε με δυο κουβέντες. Όταν τον γνώρισα στο σπίτι της Ευτυχίας Παπαγιαννοπούλου, μου είπε για ένα του τραγούδι: «Για τη φασολάδα το έγραψα».

Το Διαδίκτυο δεν το μπορεί. «Εγώ μόνο το μολύβι μου ξέρω». Πολύ λιγότερο γνωρίζει τον κόσμο του φέισμπουκ και του τουίτερ, εργαλεία, εσχάτως, και των πολιτικών. Η συζήτηση οδηγείται στον διχασμό που ζωντανεύει κάθε τόσο στην ελληνική κοινωνία. «Μην το αποδίδουμε στη φυλή. Είμαστε λαός που συνέχεια τρώει κατραπακίες. Η Δεξιά έκανε κακό στην Ελλάδα. Θυμάμαι όλη μου τη ζωή να κυνηγιέμαι από τον χωροφύλακα. Δεν ήμουν βέβαια ο μόνος». Είδαμε, όμως, και τη διάλυση που προκάλεσε το ΠΑΣΟΚ. «Έκανε λάθη ο Ανδρέας και από ένα σημείο και πέρα δεν ήταν το ΠΑΣΟΚ που ξέραμε». Και τώρα, δέκα υποψήφιοι για το τιμόνι της Κεντροαριστεράς; «Σχιζοφρενικό!» αναφωνεί. «Ανδίασα».

Στο τραγούδι και πάλι, σε έναν χώρο με κόντρες, πάθη, μίσση, έρωτες. «Ημουν συμφιλιωτικός στον χώρο μου. Γι' αυτό ήμουν και πρόεδρος (στην ΕΜΣΕ) πολλές φορές. Ο τραγουδιστής μου ήταν ο Μπιθικώτσης. Ταίριαζε στα τραγούδια μου ο Γρηγόρης, επίσης ο Νταλάρας, η Χαρούλα ο Διονυσίου και άλλοι πολλοί». Οσο για τα τολμηρά που έγραφε, δεν σκοπεύει να τα εκδώσει. «Εχω εγγόνια πια», λέει κατηγορηματικά.

Ο πολυπράγμων Λευτέρης τώρα πια δεν γράφει. «Κοίταξε κορίτσι μου, μεγάλωσα, βαριέμαι. Κάποτε γράφαμε ένα τραγούδι και αισθανόμασταν σαν ερωτευμένοι. Σήμερα, ελάχιστα με αφορά το τραγούδι. Μια ζωή γράφαμε, ήρθε η ΑΕΠΠ να κάνει κουμάντο και μας έφαγε τα λεφτά. Μας έφαγαν πολλά».

Εχει, πάντως, πολλούς ακόμα στίχους στο συρτάρι.

«Ημουν και ωραίος»

Η είσοδος της γυναίκας του, της σκηνοθέτριας Ράιας Μουζενίδου, αποφορτίζει την ατμόσφαιρα. Σαράντα χρόνια μαζί, δύο παιδιά και εγγόνια. «Την ερωτεύτηκα πολύ αυτή τη γυναίκα», την πειράζει και εκείνη ανταποδίδει: «Θέλω βραβείο για την αντοχή». «Ημουν και ωραίος» επαναλαμβάνει, προτρέποντας να προσέξω τις φωτογραφίες στον τοίχο. Ο ίδιος με τη Μελίνα και τον Γεννημάτα, ο Ανδρέας Παπανδρέου με αφιέρωση, η Ειρήνη Παπά, όλοι στα ντουζένια τους.

Η συνέντευξη είχε μάλλον τελειώσει. Γύρω στις επτά έδειχνε κουρασμένος. Ομως, λίγο μετά στον δρόμο, καθώς επιβιβάζονται στο ταξί, ο οδηγός του μου είπε με δέος: «Εδώ μένει ένας από τους μεγαλύτερους ΑΕΚτζήδες της χώρας. Ο Λευτέρης Παπαδόπουλος!». Εκεί ήμουν, του απάντησα.

«Αποκλείεται, τώρα παίζει η ΑΕΚ με τη Μίλαν. Είναι ιερή στιγμή». Ο «πρόεδρος» μου την έσκασε νωρίς...

Λευτέρης Παπαδόπουλος